

PREDGOVOR

Treće izdanje knjige *Osnovna imunologija* izmijenjeno je sa ciljem da unese nove pomake u našim razumevanju imunskog sistema i poboljša prikazivanje informacija na način koji je najkorisniji za studente i nastavnike. Bili smo veoma zadovoljni dobrim prijemom prva dva izdanja *Osnovne imunologije* kod studenata na kursovima na kojima predajemo, zbog čega nisu promijenjeni osnovni principi na kojima imunologija počiva. Kao nastavnici imunologije, postajemo sve svesniji činjenice da je usvajanje detaljnih informacija i eksperimentalnih pristupa postalo teško na mnogim medicinskim fakultetima i studentskim kursovima. Zbog brzog i kontinualnog povećavanja količine informacija u svim biomedicinskim naukama, postao je izražen problem količine detalja koju je neophodno usvojiti. Problem se usložnjava razvojem integrisanih programa na mnogim medicinskim fakultetima, sa umanjnim vremenom za didaktičku nastavu i sve većim naglaskom na društvene i bihevioralne nauke i primarnu zdravstvenu zaštitu. Iz svih tih razloga shvatili smo značaj koji za mnoge studente medicine ima sažeto i jasno prikazivanje osnovnih principa imunologije.

Mislimo da je napredak u nekoliko oblasti omogućio da koncizna i moderna imunologija postane realan cilj. Kao najvažnije, treba naglasiti da je imunologija kao disciplina sazrela i da je sada dostigla fazu u kojoj su bitne komponente imunskog sistema i njihova interakcija u imunskom odgovoru sasvim dobro objašnjene. Naravno, i dalje postoje mnogi nerazjašnjeni detalji, kao što i dalje ostaje težak zadatak dugotrajn izazov u primeni osnovnih principa na konkretne bolesti ljudi. Pa ipak, danas možemo sa razumnim samopouzdanjem da učimo naše studente kako funkcioniše imunski sistem. Drugi bitan napredak predstavlja naročiti značaj koji se sve više pridaje korenima imunologije, koji leže u njenoj ulozi u odbrani protiv infekcije. Zahvaljujući

tome, možemo bolje da povežemo eksperimentalne rezultate, dobijene u jednostavnim modelima, sa kompleksnijim, ali fiziološki relevantnim pitanjem odbrane od infektivnih patogena.

Ova knjiga je napisana da zadovolji uočene potrebe programa nastave kako medicinskih fakulteta, tako i dodiplomskih kurseva, a takođe i da se iskoriste nova saznanja u imunologiji. Trudili smo se da postignemo nekoliko ciljeva. Prvo, prikazali smo najvažnije principe koji upravljaju funkcionisanjem imunskog sistema. Naš osnovni cilj bio je da napravimo sintezu ključnih principa na osnovu ogromne količine eksperimentalnih podataka koji se pojavljuju u oblasti imunologije zahvaljujući njenom brzom napretku. Izbor najvažnijeg smo pretežno zasnivali na onom što je najjasnije eksperimentalno utvrđeno, što studenti smatraju zagonetnim i što najbolje objašnjava zadivljujuću efikasnost i ekonomičnost imunskog sistema. Takav izbor, međutim, neizbežno sadrži elemente pristrasnosti, koja se, u našem slučaju, pokazala kao isticanje ćelijskih interakcija u imunskom odgovoru i ograničavanje objašnjenja mnogih biohemijskih i molekulskih mehanizama koji leže u njihovoj osnovi na najbitnije činjenice. Osim toga, shvatili smo da u svakoj sažetoj raspravi složenih pojava izuzeci i ograničenja neizbežno moraju da ostanu po strani. Bez oklevanja smo izbegavali sve izuzetke i ograničenja, ipak voljni da svoje zaključke prilagodimo novim informacijama koje se neprestano pojavljuju. Drugo, pažnju smo usmeravali na imunski odgovor protiv infektivnih agensa, i većina naših rasprava o imunskom sistemu je u tom kontekstu. Treće, posebno smo isticali imunski odgovor čoveka (radije nego eksperimentalnih životinja), ističući paralele u eksperimentalnim situacijama kadgod je to bilo potrebno. Četvrto, liberalno smo koristili ilustracije radi objašnjavanja važnih principa, ali smo smanjili broj činjeničnih detalja koji mogu da se nađu u opširnijim udžbenicima. Peto, rasprav-

ljali smo o imunološkim bolestima sa stanovišta osnovnih imunoloških principa, ističući njihovu vezu sa normalnim imunskim odgovorom uz izbegavanje detalja kliničkih sindroma i lečenja. U Dodatku su prikazani izabrani klinički slučajevi koji ilustruju kako se imunološki koncepti mogu primeniti na česte bolesti ljudi. Na kraju, da bi svako poglavlje moglo da se čita zasebno, ponavljali smo osnovne ideje na različitim mestima u knjizi. Smatramo da će to pomoći studentima da shvate najvažnije koncepte.

Nadamo se da će studentima ova knjiga biti jasna, uverljiva i prikladna za učenje. Još važnija nam je nada da će knjiga uspeti da prenese naš osećaj zadivljenosti imunskim sistemom, kao i naše uzbuđenje zbog razvoja imunologije i porasta njenog značaja za zdravlje i bolest ljudi. Na kraju, iako nas je veza sa kursevima na medicinskom fakultetu podstakla da se uhvatimo u koštac sa ovim projektom, nadamo se da će knjiga biti cenjena i među studentima srodnih oblasti biolo-

gije. Smatraćemo da smo uspeli ako knjiga bude mogla da odgovori na mnoga pitanja studenata o imunskom sistemu, kao i da ih istovremeno ohrabri da se još više udube u imunologiju.

Nekoliko osoba je imalo ključnu ulogu u pisanju ove knjige. Naš urednik Bill Schmitt neprestano nas je hrabrio i savetovao. Srećni smo što smo imali priliku da opet sarađujemo sa dva vrsna ilustratora, Davidom i Alexandrom Baker iz DNA Illustrations, koji su uspeli da prevedu naše ideje u informativne i estetski dopadljive slike. Ellen Sklar je sa staloženom efikasnošću i odličnom organizacijom pratila nastanak ove knjige. Naš razvojni urednik Rebeca Grulicow uspešno je organizovala projekat i održala ga na pravom koloseku uprkos vremenskim i logističkim pritiscima. Svima njima dugujemo veliku zahvalnost.

Abul K. Abbas

Andrew H. Lichtman